

Ознаки розмежування категорій «витрати» і «затрати»

Витрати	Затрати
1. Вартісний показник.	1. Натурально-речовий показник.
2. Джерело: ресурси й активи.	2. Джерело: вартість одиниці ресурсів й активів, вкладених у виробництво.
3. Рівень: визначається технологією і організацією виробництва.	3. Рівень: визначається вартістю, ціною вхідних ресурсів
4. Вплив: продуктивність виробництва, конкурентоспроможність продукту.	4. Вплив: прибутковість бізнесу і цінова конкурентоспроможність товару.
5. Мінімізація: покращення техніко-технологічного оснащення й організації праці.	5. Мінімізація: оптимізація затрат і постачання ресурсів за прийнятними цінами

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Витрати виробництва вони розглядають як степінь сходження від абстрактного – вартості до конкретного – собівартості продукції, причому самі витрати, на його думку, є лише теоретичним поняттям, що характеризує процес відтворення з точки зору всього суспільства [2].

Перехід від управлінського аналізу витрат до стратегічного управління витратами є основним перспективним завданням підприємства. Дієвість системи багато в чому залежить від правильної регламентації обсягу інформації циркулюючої як по горизонталі, так і по вертикалі.

Він має, з одного боку, давати якомога повніші і достовірніші уявлення про процес формування виробничих витрат в той або інший часовий відрізок, на тому або іншому рівні управління і бути достатнім для ухвалення різних господарських рішень, на правлених, зокрема, на зниження витрат, іншого боку, така інформація повинна бути конкретною, містити обмежену кількість головних найбільш інформативних показників і бути максимально доступною

для сприйняття і оперативної обробки.

Управління витратами підприємства припускає системний підхід, тобто цілі підприємства можуть бути досягнуті тільки в результаті усвідомленої реалізації взаємозалежності основних функціональних місій підприємства.

Таким чином, формування системи управління витратами ґрунтується на розробці та впровадженні різноманітних способів класифікації й аналізу виробничих витрат. Виділення центрів відповідальності за витрати дає змогу організувати систему управління виробничими витратами, максимально наближену до організаційної структури підприємства з урахуванням специфічних особливостей підприємства на стадіях одержання, обробки аналітичної інформації та прийняття оперативних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Шпикуля, О. Г. Інститут витрат в економічній теорії і практиці. *Економічні науки. Сер. "Облік і фінанси"* : зб. наук. праць. Луцьк, 2008. Вип. 5(20), ч. 1. 367 с.
2. Турило, А. М., Кравчук, Ю. Б., Турило, А.А. Управління витратами підприємства : навч. посібн. Київ : Центр учбов. літ-ри, 2006. 120 с.
3. Крушельницька, О. В. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах. *Вісник ЖДТУ*. 2010. № 1(51). С. 125–129.

Сидорчук Юлія
здобувач вищої освіти
спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Чикуркова А.Д.**
д-р. екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування ПДАТУ
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець-Подільський

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних складних економічних умовах господарювання підприємствам необхідно відповідати вимогам споживачів, успішно конкурувати на ринку, адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Вітчизняні підприємства мають не просто пристосовуватись до змін у зовнішньому середовищі, а випереджати такі змін. Сучасні умови господарювання характеризуються пошуком стратегій, що дозволяють підприємствам виживати і розвиватись в зовнішньому середовищі проблем, пов'язаних з обґрунтуванням і забезпеченням формування стратегії розвитку підприємства та управління цим процесом, підтверджує значущість цих питань для підприємств України. На наш погляд, управління змінами можна розглядати як необхідність розвитку підприємства.

Стратегічний розвиток підприємств як багатоаспектний і інтегрований процес потребує розробки системної методології управління такими процесами.

Раєвнева О.В. під розвитком підприємства розуміє унікальний процес трансформації відкритої системи в просторі і часі, який характеризується перманентною зміною глобальних цілей його існування шляхом формування нової дисипативної структури і переводом його в новий атрактор (одна з альтернативних траєкторій розвитку підприємства) функціонування [1, с. 108].

На думку Гапоненко О.Л., Пакрухіна А.П.: «розвиток – рух вперед, формування нових рис, становлення нових структурних характеристик об'єкта, його еволюція, поліпшення, удосконалювання, прогрес, а також ріст і розширення» [2, с.11]. Деякі вітчизняні вчені теж дотримуються цього підходу.

Забродська Л.Д. трактує, що розвиток як просування від простого до більш складного та ефективного [3, с.42].

На думку Чикуркової А.Д., розвиток акціонерного товариства потрібно розглядати в розрізі складових його потенціалу, тобто окрім зазначених вище аспектів, враховувати майновий, виробничий, маркетинговий, фінансовий, кадровий потенціал підприємства тощо[4].

Зміст стратегічного управління розвитком підприємства полягає в створенні необхідних умов для кількісно-якісних перетворень та координації дій, спрямованих на попередження формування й усунення протиріч, які виникають як у внутрішньому середовищі підприємства, так і внаслідок його взаємодії з зовнішнім середовищем. Стратегічний розвиток підприємства – складне багатопланове й багатоаспектне явище. При побудові механізмів стратегічного розвитку може бути використаний весь арсенал економічної науки, теорії стратегічного управління та теорії розвитку. Модель стратегічного управління розвитком підприємства представлена на рис. 1.

Рис. 1. Модель стратегічного управління розвитком підприємства[3]

Дунська А.Р. і Белко І.А. розглядають розвиток підприємства в трьох основних аспектах: 1) технічний (науковотехнічний) розвиток – спрямований на вдосконалення якості продукції, технології, послуг за рахунок впровадження техніко-технологічних нововведень; 2) ринковий розвиток – полягає в розширенні сфери споживачів, збільшенні частки ринку тощо; 3) організаційний розвиток – зорієнтований на розвиток окремого працівника, групи, вдосконалення системи та процесів управління тощо[5, 6].

На нашу думку, стратегічне управління розвитком підприємства – це динамічний процес, що базується на використанні потенціалу підприємства, орієнтується на отримання довгострокових конкурентних переваг на ринку при своєчасному коригуванні цілей функціонування (відповідно до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі) шляхом інноваційної спрямованості, зростання обсягів господарювання, реструктуризації підприємств або антикризового управління їхнім розвитком тощо.

Таким чином, процес стратегічного управління розвитком підприємства ґрунтується на прийнятті комплексу управлінських рішень стосовно деталізації заходів в складі загального напрямку розвитку такоординації цих процесів. Вибір і формування стратегії дозволяють підприємству визначити напрямки та способи руху до цілей. Але навіть у випадку створення комплексу необхідних умов для її реалізації з часом можуть виникати певні труднощі і проблеми, які є наслідком впливу кризоутворюючих протиріч. Врахування визначених обмежень та вирішення поставлених проблем, пов'язаних з необхідністю розвитку будь-якого суб'єкта господарювання, розробка та впровадження методологічних основ стратегічного управління розвитком підприємства є вимогою часу.

На сучасному етапі реформування української економіки для підвищення результативності антикризової діяльності основну увагу слід приділяти удосконаленню стратегічного управління як системі заходів ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств. Однією з підсистем таких

заходів є вихід підприємства з кризи з подальшим сталим розвитком у довгостроковій перспективі[6].

Таким чином, вітчизняна економіка потребує розробки теорії та методології для впровадження стратегічного управління розвитком в практику діяльності підприємств, що опинилися в умовах кризи. Подальші дослідження за цією темою пов'язані з розробкою та впровадженням економічних механізмів реалізації стратегічного управління розвитком підприємств

Список використаних джерел

1. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : [монографія]. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. 496 с.
2. Гапоненко А. Л., Петрухін А.П. Стратегическое управление : [учеб. для вузов]. [2-е изд., стер.]. М. : Издательство ОМЕГА–Л, 2006. 464 с.
3. Забродська Л. Д. Стратегічне управління: реалізація стратегії : [навч. посібник для студ. екон. спец.]. Харків : Консул, 2004. 208 с.
4. Прокопчук Л.М., Чикуркова А.Д., Ногачевський О.Ф. Формування і розвиток системи корпоративного управління в акціонерних товариствах: теорія, методика і практика: Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2014. 173 с.
5. Чикуркова А.Д., Горіховський М.В. Конкуренентоспроможність як складова розвитку фермерських господарств: теоретичний аспект. Причорноморські економічні студії. №12 (1). С. 5-8.
6. Дунська А. Р. Інноваційна стратегія як сучасний інструмент управління розвитком підприємства.[Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.confcontact.com/20101008/5_dunsk.htm
7. Белко І.А. Стан розвитку аграрних підприємств Хмельницької області. Видавництво УжНУ" Говерла". Науковий вісник УжНУ Серія: Економіка. Випуск 1 (47) Том 2. С. 344-350.